Здравка Георгиева Сертева- Йорданова

ХРИСТО АРНАУДОВ - ТРАКИЙСКИ ВОЙВОДА

Село Белащица

1915г.

Тази книга се издава благодарение на финансовата подкрепа на семейството ми - синовете ми Митко и Ивайло, дъщеря ми Надя, внуците ми Здравко, Галиб, Самуил и Ива.

От сърце им благодаря.

Правнучка на войвода

Запея ли песен за войводата,

сещам как из друмища хайдушки,

ме води прадядо Христо Арнаудов.

По тъмно още той ходи из усоите,

да сее правда, да мъсти.

Извивам глас – правнучката на Христо,

потомка на Арнаудовия род.

Тракия е в душата на всеки бежанец. Тя е родно място, бащино огнище. За нея потомците носим спомени предавани ни от родители, баби дядовци, роднини.

Бих желала тази книга да говори на всеки от рода Арнаудови, за големия тракийски войвода от нашия род – Христо Анастасов Арнаудов.

Христо Арнаудов

Д. Елязовъ

Н. Стоевъ

М. Гирджиковъ

ЧЕТИРИМА

Живехте всредъ буритѣ бунтовни

Въ душата си носихте силния пламъ,

Рушихте тирания на врагове вѣковни,

Дадохте си сили всредъ кървави ураганъ.

Четирима бѣхте безстрашни и силни,

Смъртьта ви превзехте – носехте победа.

Дадохте си младость и кървитЂ обилни.

Знаме вие носихте – следихте завета.

Арнаудовъ и Стоевъ чеда ви свещени,

Бродихте балкани и бунта сочихте.

Елязовъ и Герджиковъ фигури голЂми,

Четирима славни – геройски се борихте.

Верни на родина – живи сте за нази,

Спомени за васъ носятъ ни печаль.

Скѫпи сте за роба – омразни за врази,

Светиня сте вие за трозъ, що страдалъ.

Четирима титани на кърваво време,

Образи велики на дивни епопей,

Водители славни на робското племе,

ДЂлото ви ваше дълго ще живЂй.

Поклонъ предъ вази, синове достойни,

Челата ви ваши – покриватъ се със слава.

Тракия ви помни за дѢла бунтовни,

ВсѢкой васъ ви тачи – почить отдава.

(Неизвестен автор)

ИСТОРИЯТА НА НАШИЯ РОД АРНАУДОВИ (БАКАЛОВИ)

За нашия род Арнаудови имаме данни за времето от средата на 17 век, епохата на турското робство. Робство, което е принудило много българи от всички краища на България, да се изселят в Мала Азия за по-добър живот.

Защо започвам така? Давам тези исторически данни, защото историята на нашия род започва оттам, от Мала Азия, която сега е в територията на Турция и е по времето на Султан Селим.

Покойната вече оперна певица Гена Димитрова казваше: „Човек, който няма корени, няма и връх.“. Нашите корени са дълбоко в земите на България, но преминали през Мала Азия и беломорска Тракия. След това в Бориславци, а и по всички посоки на България и по чужбина.

Земите на беломорска Тракия са български още по времето на хан Аспарух.

През 1912 г., когато започва Балканската война между България и Турция, Турция е принудена да отстъпи свои територии на България. В замяна започва да преследва българите от Тракия и Мала Азия. Без да обявява война, турската войска навлиза в земите на българите от Тракия и започва да прогонва и избива живеещото там българско население. Броят на черкезите в Мала Азия се увеличил, тъй като по силата на Берлинския договор те нямали право да живеят в европейска Турция. Тук се заселили и голям брой турско население идващо от България, което е българи насила потурчени – това са еничари, които не са били вече нужни, а младежите еничари трябвало да служат в турската армия. Озлобено от съдбата си, то отмъщавало за злините си на малоазийските българи.

Правителството въвело тежки данъци за българите, отнемали са им част от добитъка.

Родът ни започва от дядо Христо Бакалов (Арнаудов). За местоживеенеето на фамилията има две версии. Първо, че са дошли от град Чирпан и второ – от Костурско. Били са трима братя, едри, красиви и много буйни, любители на пищовите и ножовете. В същото време били музикални и пеели много добре. С тези черти те пробиват в живота и всяка работа я вършели по мъжки.

Мъжете от рода Арнаудови са силни. Не се страхуват ни от зверове, ни от хора със зверски души. Женили се за сърцати жени. Турците се страхували от тежката ръка на арнаудовските мъже. Но един между всички е бил най-личен – Христо. Висок със сключени вежди,

които като стрели се пресичали на високото му чело. Имал прав, леко гърбав нос – белег на наследствена дързост и енергия. Очите – сиво-черни с мек и топъл блясък, бил хубав. Но когато в ангелските очи сивото светнело като острие на нож – бягай от него. Ставал десеторно по-силен и пъргав, бесен и лют като вълк. Нищо не можело да се отърве от него.

Неспокоен бил животът на тракийската рая. Земя богата и слънчева – ражда всичко. Но като се юрнат султанските хора – давай десятъка веднъж, че два, че три пъти – докато всеки се награби. Гледаш, останало ти толкова, колкото да изкараш зимата, ял през ден.

След тях тръгвали местните разбойници – вземали и това, което им е останало. И ако не са си скрили малко житце, ще измре челядта му от глад.

Това и още много други нередности и жестокости не може да търпи Христо Арнаудов и събира чета. Набавят се джапане, пушки, пищови и саби и тръгват след жестоките турци. За кратко време селото утихва. Четниците обикаляли местата, където се намирали обирджиите. Те ги причаквали, вземали им всичко откраднато и го връщали на селяните.

По стечение на обстоятелствата братята се устройват на работа в Асеновград (Стани Мъка). Дядо Христо работи при един от богатите чорбаджии в града, чието семейство живее в град Пловдив. Чорбаджията имал много земи и много стада животни. От земите най-голяма част са били засадени с лозя и затова имал голяма винарска

изба. Другата земя е била за производство на зърнени храни и зеленчукопроизводство.

Дядо Христо, като левент и отговорен към възложената му работа, спечелва симпатиите на дъщерята на чорбаджията – Мария, едновременно с това и доверието на баща й. Като вижда, че Христо е способен и перспективен, му подарява като зестра част от стадата. Той се оженва за Мария и създава свое семейство.

От семейния им живот се раждат Георги и Иван:

- Георги Христов Арнаудов – р. на 25.09.1862г. в с. Тьойбелян. Негови наследници са:
  - Атанас Георгиев Арнаудов с деца: Злата, Мария, Калина (починала), Екатерина (Бахтичева) – Атанасови.
  - Параскева Георгиева Арнаудова в брак с Паскал с деца: Георги, Кольо, Йордан, Митко и Янчо Паскалеви.
- Вторият син е Иван Христов Арнаудов, чийто наследници са в с. Железари, Ивайловградско и сведения за тях нямаме.

Баба Мария, жената на дядо Христо Анастасов Арнаудов е била много начетена и интелигентна жена, добра къщовница, но селскостопанската работа й била чужда.

Баба Мария (пловдивчанката) умира и дядо Христо се жени втори път отново за жена на име Мария Чакърова. Тя била стройна и красива

жена, с весел нрав и много богата. Донася много злато и имот в дома на дядо Христо.

Той има две деца Георги и Иван. Тя довежда три – Деспина (Пена), съпруга на дядо Георги Арабаджиев и синове – Иван и Димитър, за които нямаме данни.

От втория брак се раждат Анастас, Йордана, Султана, Никола и Димитър Арнаудови.

1. Анастас Христов Арнаудов – нашият дядо, роден 1872г. в с. Тьойбелян. Той е първи пререден син и го изпращат да учи в Цари град в търговско училище, което завършва. Търговията води дядо Анастас като най-подготвен за това.
2. Йордана Христова Арнаудова – също живяла в село Бориславци с наследници Стоян, Мария – родена 1929г. и Златка.
3. Султана Христова Арнаудова – омъжва се за военен и живее във Варна и други данни за нея нямаме.
4. Никола Христов Арнаудов – със съпруга Султана Хараламбова. Дядо Никола е роден в с. Тьолейбан, в 1878г. Оженва се в Макри, след като е имал годеж в Тьолейбан. Участва в Междусъюзническата война и е пленник в Сърбия.

Петият син е Димитър Христов Бакалов със съпруга Султана Георгиева Бакалова, род. 09.08.1890г. Техни наследници са:

1. Христо Димитров Бакалов, роден на 14.03.1915г., съпруга Мария Атанасова Бакалова – починала, с деца Радка род. 1940г. (дъщери Таня и Мария) и Султана, род. 1946г. (син Христо – починал и дъщеря Гинка), живеят в Хасково.
2. Тодор Димитров Бакалов, роден на 07.04.1919г., съпруга Елена Петрова Бакалова – починала, с деца Георги, р. 1947г.(деца: Тодорка – р. 1971г., Данчо – р. 1973г. и Катя – 1975г.) и Тошко , р. 1954г., живеят в Димитровград.
3. Стефан Димитров Бакалов, род. 1925г., съпруга Рада Анаст. Бакалова, р. 1927г. , с деца Георги – р. 1953г., (деца: Радка – р. 1972г. , жив. в Хасково и Петя – 1977г. жив. в София), живее в с. Еврем и Атанас – р. 1956г. (има син), починал.
4. Иван Димитров Бакалов, роден 1922г., със съпруга Злата Димитрова от с. Бориславци. Техни деца са Митко (починал), Павлинка и Никола.

Братовчеди на дядо Анастас и деца на братя и сестри на дядо Христо са:

1. Георги Николов Арнаудов, род. 1876г. , поч. 1958г., живял в с. Ефрем, Харманлийско.
2. Иван Янакиев Арнаудов, роден 1879г., починал 1969г. – местоживеене с. Ефрем, Харманлийско. Има дъщеря Златка Иванова Чакърова, род. 1935г. и живее в гр. Маджарово.
3. Петра Димитрова Арнаудова – род. 1880г., починала 1962г.

Внуците на дядо Христо от сина му Анастас са:

1. Леля Стана – починала рано като мома;
2. Георги – починал на 8 месеца;
3. Леля Руса;
4. Вуйчо Михал;
5. Златка – починала като ученичка в 6 клас;
6. Майка ми Калина;
7. Вуйчо Георги.

Дядо Христо заболява. На дланта на ръката му излиза израстък наречен панзихир. Заболяването се срещало по-често при змии и при едър добитък. Трябвало е да се лекува и заминават със зет си дядо Георги Арабаджиев в Цариград при най-способните лекари, защото заплащането не е било проблем – имал много злато. Лекарите са извикали придружителя на дядо Христо – зет му Георги Арабаджиев, вземат му всички пари (злато), които носел, удрят му голям шамар, заплашват го да си тръгне и той направил това. Казват му: „Ние ще ви изпратим писмо. Ако е с нагорен ъгъл – няма да идвате, ако е ненагорно – значи е жив и здрав, ще дойдете да го вземете.“

Този израстък, който са изрязали от ръката на дядо Христо, бил много ценен за тях, защото служил за лекуване на много лоши болести.

Дядо Христо е имал голямо доверие на баба Ирина (Хераклі) и й поверил намерението си да не бързат да пътуват за България с всички българи след 1912-1914г, защото тук имало много злато и сребро. Наложило се да оставят закопаното в ясли злато – пълни тенекии и една тенекия сребро. Освен това в сандъци, обковани с железа, пълни със

злато оставят в мазета, които били три етажа надолу. Установяват се в Макри – Гърция. Синовете на дядо Христо, преоблечени като турци, се връщат в Тьойбелян и вземат част от заровеното злато, за да могат да си купят ниви и имоти в Макри. Така успяват да си осигурят спокоен живот и там.

Преди да стане семеен, дядо Христо всяка зима зимувал със стадата си в Беломорска Тракия. Тези пътувания и срещи с много хора от различни народности му позволяват лесно да контактува, да научава езици и нрави, а това му помага добре да се ориентира в бъдещето. Знам, че той е бил буен, честен, находчив, умен и прозорлив човек и тези му качества са го изправили лице в лице с неправдата и жестокостите на турските управници в пределите на българските земи. Честите саморазправи и гонения от страна на властите и башибозука, го поставят в постоянно преследване. Тази непоносима обстановка налага семейството и близките му да преминат в малоазийската част на Турция, като най-напред се установяват край град Бандарма със стадата си. По-късно тези стада ги принуждават да търсят по-големи пасища и така те се заселват в района на Балъкисер, населен с изселници от България. Установяват се в село Тьойбелян. Тук се откроява неговата находчивост и предприемчивост. Увеличава броя на животните, закупува много земя – 1000 дка., развива лозарство, селскостопански култури, най-вече нахут, борчак, сусам и зеленчукови и овощни градини. Лозарството е било специално за производство на стафиди, тъй като имал и грозде ситно, ситно, жълто, без семки и висока захарност. Местността, засята с лозя е била на стръмно, южно

разположени чукари, каменисти и не много плодородни земи. Не се пръскало, не се е рязало или копало. Било е далеч в землището на друго село. Брането е било дейността извършвана от стопаните и наети работници. Обраното грозде се излага на пряко слънце и се обръща със специални дървени вили (поради голямата захарност силно полепвало по ръцете).

Нахутът заемал най-големи площи и обикновено го изнасяли за Египет, като идвали кервани с камили и го пренасяли до пристанищата, а от там с кораби до Египет. Керванджиите обикновено били от арабски произход, чернокожи и често имали съмнителни дейности и връзки с пиратски шайки, нападащи и ограбващи товари на по-слабо защитени кораби и други сухопътни кервани, а работата с такива хора е изисквала голяма деликатност и съобразителност, тъй като последствията можели да бъдат много тежки за дядо Христо, тъй като част от такава стока била доставяна за продан в дюкяните му. Освен бакалници, дядо Христо имал хан, където са посрещани и пренощували керванджии (търговци на стока) и други пътници. Бакалниците са били разположени в центъра на селото и се е развивала истинска търговия. В двора е имало високи вековни дървета и обилна изворна вода, която се вливала в река, а тя в голямо езеро.

Друга култура, добре застъпена в земите му, е била борчака – непретенциозна, високо маслена, наподобяваща стеблата на нахута, но зърната му са по-дребни, обли, с тъмно сив цвят. Използвал се е за фураж на добитъка.

Сусам – годишно се е сеело над 100 декара. Той също е не много претенциозна култура, но с много добри вкусови и хранителни качества, използвана за получаване на сусамово масло и най-вече в сладкарството.

Зеленчукопроизводството е било много добре застъпено, но е много трудоемко и в него е била включена най-много работна ръка.

Дълго време българската общественост не знае почти нищо за Христо Арнаудов. Неговото име е забравено. Малко са хората, които си спомнят за него. Те са предимно от неговия род и от средите на тракийските бежанци.

Дойде времето, когато трябва да поставим нещата по техните места и да оценим хората по заслугите им пред България и народа ни. Неговата ярка фигура присъства в българското национално освободително движение в Македония и Тракия от началото на дейността му до последните му години. В този период няма голямо събитие, в което той да не участва.

За войводата Христо Арнаудов се заговорва едва, когато става известно името на Таньо Николов, защото Таньо Николов най-напред става четник в четата на Христо Арнаудов. Дълги години те имат съвместна борба. Били са винаги в най-бурните събития през първите две-три десетилетия на XX век. Имало е период, когато двете чети на Таньо Николов и Христо Арнаудов се обединяват и действат заедно. Те установяват пълно влияние в Дедеагачкия район. След това района се

разделя на две. Таньо Николов остава в Дедеагачко, а Христо Аранаудов в Гюмюрджинско.

След атентат на четите в село Мерхамлия от предател от четата – Янко Иванов, взел е чантата с документите на войводата Таньо Николов и ги предава на турците.

След това четата на Таньо Николов заминава за село Сачанли в Родопите, където заварва и четата на Христо Арнаудов. Отново двете чете заминават за село Манастир да накажат предателя. Не след дълго българския консул в Одрин дава негативна оценка до министър-председателя в София за двете чети, която не се приема и дейността им продължава.

Христо Арнаудов и Таньо Николов обикалят Дедеагачко и Гюмюрджинско, като навсякъде основават революционни комитети и подготвят населението за бъдеща борба. След като организират селата, те се опитват да извършат атентат на ЖП линията Одрин- Дедеагач, но турските патрули откриват динамита и осуетяват атентата.

В навечерието на Илинденско-Преображенското въстание Таньо Николов е подвойвода в четата на Коста Нунков. След завръщатането на Коста Нунков войвода на четата му остава Таньо Николов и заедно с Арнаудов действат предимно в Дедеагачко.

След атентата на жп мост край село Бадама Дедеагачко, където моста е хвърлен във въздуха заедно с влакова композиция, турските

власти предприемат обиски и арести в селата и войводите трябвало да се прехвърлят обратно в България, но не за дълго.

Село Сачанли е било входна врата за цяла Гюмюрджинска околия. От там е минала и четата на Христо Арнаудов. Войводата с шест четника между които Аврам Ботурев от село Сачанли отседнали в една къща. Вълчо Георгиев подвойвода на Христо Арнаудов, заедно с десет четника носели оръжие и били нападнати от турски аскер. Когато сражението започнало, било съобщено на войводата Христо Арнаудов, който прогонил турците. Той оставил писмо за Димитър Славков да пренесе оръжието от Попова чука, където били заровени петнайсет броя пушки и 1500 патрона.

Христо Арнаудов активно участва в национално-освободителното движение и революционната му дейност намира изява в активното му включване за запазване на земите в Беломорска Тракия. Човек, натрупал богат опит от живота, реализирал се като предприемач с широк мироглед, не остава безучастен към съдбата на българското население в Тракия. В зряла възраст той е един от първите тракийски четници и войвода. Заедно с войводата Таньо Николов привличат към себе си патриотично настроени българи и водят смела борба срещу поробителите и по време на Илинденско-Преображенското въстание.

Четите със своята дейност внасят смут във властта и това кара господарите да се отнасят с по-голямо внимание към живота на хората. Тези чети отмъщават за всичко сторено от властта.

Дядо Христо Аранаудов и Рафаил Каракачанов взривяват гръцка казарма в гр. Гюмюрджина. Стъписват гръцките власти и близо месец офицери и войници не се връщат в казармата. Всявали страх у турците и те се съобразявали с тях, защото на всяка тяхна жестокост имало противодействие. Спасявали са хиляди хора.

Създава се Вътрешна Тракийска Революционна Организация, в която Таньо Николов, който е създаден като четник от Христо Арнаудов привлича войводите – Рафаил Каракачанов, Стайко Запартов и Христо Арнаудов да работят във ВТРО за освобождението на Тракия. Те са спасили бежанци отправили се към Дедеагач преследвани от големи орди башибозук.

Христо Арнаудов имал изключително точна ръка извършва убийство и с нож. Черкези, които крадат овцете на хората, той с точен удар с нож ги убива и освобождава хората от набези върху стадата. Турците се страхували от него и затова бил гонен. Той е бил умен, пъргав и отговорен. С четата си срещал керваните на турците с ограбени вещи от българите. Вземал вещите и ги връщал на собствениците. Хората разчитали на него винаги и при спешни случаи го търсели.

Христо Арнаудов бил буен, нищо не убягвало от окото му, не оставало невидяно от него никакво събитие и процес. Той е бил по душа бунтар и затова в последствие идва и активното му участие в борбите, като организира първите чети.

Илинденско-Преображенското въстание -1903г. е връхна точка в национално-революционното движение на българското население в Македония и Одринско. По силата на Берлинския договор 1878г. след Освобождението на България, Македония и Одринско остават под властта на Османската империя. В тях е спряно развитието на буржоазно демократичните процеси. Национални, социални, икономически и религиозни противоречия се задълбочават и борбата срещу чуждото робство пламва. Всички слоеве на българския народ са дълбоко развълнувани и се отнасят с горещо самочувствие към жертвите на султанския деспотизъм.

Подготовката на въстанието е била кратка и отговорна. Имало боево тяло на въстанието в което вземат участие всички районни войводи, подвойводи и някои от по-старите четници, а имено – Михаил Герджиков, Христо Смилянов, Христо Арнаудов, Христо Караманджуков и др.

Тракийци извършили подвиг. Те не протегнали ръка на никого за помощ. Опълчили се срещу турските пълчища и башибозук с лошо въоръжение, но всички бойни материали – пушки, патрони, револвери, бомби, динамит и др. били купени с пари събирани изключително от населението на Тракия. С много усилия бедния селянин е отделял от своя залък и от този на децата си, за да си купи оръжие. Въстанието завършило с неуспех с тежки поражения. Преображенското въстание бе протест присъединен към протеста на Илинденското въстание – 20.07.1903г.

В навечерието на въстанието главният щаб изпраща до директора на Източните железници писмо, в което, след като излага причината за вдигането на въстанието отправя следното предупреждение: „Тъй като въстанието по абсолютна необходимост ще бъде придружено от някои атентати по железните пътища, Щаба по човешки предупреждава почитаемата Дирекция да бъде благоразумна и да не допусне през тия дни жителите на страната да пътуват по Източните железници, за да не станат невинни жертви.“

Покрай българо-турската граница се изграждат пунктове за пренасяне на оръжия и боеприпаси на Средните Родопи, също и снабдителната база до с. Славейно.

Известно е, че в подготовката на въоръжено въстание за освобождение, огромна роля изиграва конгресът, проведен в края на юни проведен на Петрова нива. От Беломорска Тракия участва само един делегат – Христо Караманджуков. На конгреса се обсъждат много въпроси и се вземат важни решения във връзка с предстоящото въоръжено въстание.

Непосредствено след конгреса на Петрова нива в местността Хайдушки поляни се провежда съвещание с много воеводи и четници сред които е и войводата Христо Арнаудов, пред които информация дава Христо Караманджуков. Това съвещание изиграва ролята на Родопски конгрес, на който се взема решение в района да се провеждат само четнически действия, които да приковават вниманието на турските

сили. Избрано е ръководно тяло на чело с Пейо Шишманов и района е разпределен на пет участъка със съответните селища и ръководители.

В заключение можем да кажем, че българското население в Родопите и Беломорието изпълни достойно своя дълг и допринесе за осъществяване на Илинденско-Преображенското въстание през август 1903 г.

Това бе сериозна подготовка за бъдещите битки през 1912-1913г. довели до освобождение на голяма част от Родопите.

Първия конгрес на VII въстанически окръг в заседанията си на Петрова нива (29-30.06.1903г.), реши да има свое представителство в Пловдив, което ще се грижи за събиране на парични средства за VII въстанически окръг и за правилното им изразходване – да купува материали необходими за въстанието, съобразно със средствата с които разполага, да изпраща материалите по местоназначението им, да въоръжава чети.

На конгреса вземат участие 47 делегати между които и Христо Арнаудов. Най-голямо впечатление прави Герджиков със своето дар слово – винаги говори умно и вещо. Той бил и пълномощник на централния комитет. На конгреса са избрани членовете на ръководството на одрински революционен комитет и стават ръководители на подготовката и на провеждането на Илинденското и Преображенското въстания. В същото време успореден с Христо Арнаудов е Таньо Николов, който е член в четата му.

С кръвта ни, Петре, шега не бива –

искаш не искаш тя ще те дърпа

все към Петрова нива,

дето отдавна забрави сърпа.

Другата, Петре, тутакси дръзна

с по-други снопи да я настели

и ги натръшка гърбом и възнак,

възнак и гърбом в кървища цели.

(народно творение)

Местната революционна организация в с. Сачанли, по време на Илинденско-Преображенското въстание от 1903г. , е една от големите и добре подготвени. След разкриване на организацията, селото е обсадено и сачанлийци са принудени да платят откуп, за да се спасят от смърт и разорение. При тези събития бащата на Стайко Запартов и брат му са пребити от бой, а самият Стайко успява да избяга и става нелегален. Към четата на Христо Арнаудов и Вълчо Антонов се присъединява Митрю Аркомарев – непокорен по нрав. Тези чети

защитават и превеждат от Беломорска Тракия в България, всички които търсят спасение в Стара България.

Христо Арнаудов заедно с Таньо Николов, са организатори на едни от първите тракийски чети, в които бойно кръщение получават Стайко Запартов и Рафаил Каракачанов, родом от с. Сачанли (Горно поле) и Митрю Аркомарев, родом от Дуган Хисар, селото на капитан Петко Войвода. Стайко Запартов в спомените си пише: Обсадени бяхме в манастирското землище (с. Манастир, Гюмюрджинско), в една чобанска колиба, в местността „Крушата“. Това става в 1905г. Ние бяхме две групи четници, ръководени от войводите Таню Николов и Христо Арнаудов. С първия изстрел Таньо Николов убива тръбача, който дава сигнал за атака, с втория – командира на войниците. Цял ден бяхме обкръжени и вечерта разбихме обръча на турците и излязохме само с един ранен четник. От там минахме в България и се зачислихме в четата на Христо Арнаудов и с него се върнахме в Тракия, а Таньо Николов остана в България, защото бе ранен в ръката. Това става на 26.12.1904г. Предател на четата подкупен от турската власт, решава да избие четниците, като хвърля в огъня, около който са насядали четниците – динамитна бомба.

Можем да кажем че тракийския български погром няма равен на себе си в новата ни история. При старата граница между Адачалъ и Хамзалъ се явили български четници и турците изплашени избягали. Не след дълго турската войска идва отново към Адачалъ и започват

жестокости. Тук действат четите на Димитър Маджаров, Руси Славов, Христо Арнаудов, Аркомарев и други. Те били решителни и смели.

Аркомарев се присъединява към четата на Христо Арнаудов и след това става член на четата на Димитър Маджаров. Динамичното развитие на събитията налага Маджаров да раздели четата си на две и едната поверява на Аркомарев. Целта е да се пресече пътя на турците, пленили голям брой българско население, което ще изтребят.

Четите на Христо Арнаудов и Георги Поппетков Калоянов спасяват керван от бежанци, водени от башибозук. Към двете чети се присъединява и тази на Руси Славов. Четите откриват огън и са дадени жертви от двете страни. С точен изстрел е убит турския командир. Спасителната дейност на Христо Арнаудов, Руси Славов, Димитър Маджаров и други е изключителна.

Когато бежанска вълна приближава границата при река Арда, башибозука ги посреща от различни страни с куршуми. Войводите завързват бой и призовават всеки да проявява неимоверни усилия да преминава реката, защото техните патрони са на свършване. Всички скачат в реката някой се спасяват, но голяма част се удавят. Тези, които успяват да преминат реката ги посрещат български войници, които се претичат към реката и се стремят да спасяват. Какъв ужас – град от куршуми, вик до бога – страшно. Цяла нощ четниците на гръб пренасят деца заедно с войводите. Това е било тържество на насилието. Как може да се окачествии иначе, освен да се цели да се унищожи един жизнеспособен народ.

Когато според решението на Берлинския конгрес, Тракия и Македония бяха върнати на Турция, целият български народ е покрусен и възмутен от несправедливите решения на западните дипломати. Българското население на Тракия отново е върнато под турско робство и отново започват да тегнат най-различни законодателни, административни и религиозни ограничения.

Искрата пламва и започва сериозна подготовка за организиране масовото участие на народа в освободителното дело. Илинденското – Преображенско въстание е неразделна част под борбата на нашия народ за национално освобождение. То е заключителен революционен акт от тази продължителна борба за премахване на османското иго на балканите, отклик на болките и терзанията на останалите под робство българи.

Участие във въстанието като ръководители са войводите Таньо Николов и Христо Арнаудов. Забележително е участието и на Стайко Запартов, който става четник в четата на Христо Арнаудов. Тракийският войвода Митрю Аркомарев – непокорен по нрав, най-напред се присъединява към четата на Христо Арнаудов и Вълчо Антонов.

След Балканската война се разгаря междусъюзническия въоръжен конфликт. Бежанска вълна от българи се отправя към старите предели на България. Войводата Димитър Маджаров се налага да раздели четата си на две и втората част поверява на Митрю Аркомарев. Целта е да се пресече пътя на турците, пленили многобройното българско население, за да ги изтребят. Четниците от четите на Митрю

Аркомарев и Христо Арнаудов потапят каиците и избиват турците – каикчии още преди башибозуците да довлекат плененото българско население. Четите на Руси Славов и Димитър Маджаров заемат удобно място и щом привечер турците се появяват се разгаря свирепа битка. Турците са разбити, а плененото българско население освободено. Четите оказват помощ на българите да преминат река Арда. Всички войводи се отчитат писмено за дейността на техните чети до главния войвода Таньо Николов.

Годината е 1913. Бежанска колона подгонени от турци тръгва от град Фере на Бяло море и стига до река Арда, до мястото на днешната Илиева нива, покрай шосето Ивайловград, Крумовград. Пътят на бежанската колона е съпроводена със страдание, кръв и жертви. Тракийските войводи, спасители на своите братя и сестри са били Димитър Мараджаров и Ангел Тодоров.

Над Арда, горе в планината,

белее днес мемориал….

Тракийска орис - мъка свята -

той с бронз и мрамор е възпял

А тук дечицата невръстни

из пущинака са пълзели

и непогребани, безкръстни,

по тези урви са изтлели.

Всяка година Илиева нива събира потомци на тракийски бежанци. Всяка година те застават с мъка и болка в сърцето пред величествения мемориал, открит в памет на най-невинните жертви на турския геноцид – децата. С болезнена тръпка се вглеждаме във всяко дърво и камък в този красив български край, погълнал и детските сълзи и ужасените писъци на майките, посечени от турския ятаган.

По нареждане на Македоно-Одринската революционна организация на четите на Руси Славов и Христо Арнаудов се поставят две основни задачи. На първо място да защитават българското население от издевателствата на башибозука и активизиралите се банди и на второ място – да събират сведения за турската армия и за нападенията им както и да затрудняват продоволствието на турските войски. Те представляват един летящ отряд от безкрайно храбри свободолюбиви четници.

На 27.07.1913г. четите преминават границата при село Ятаджик (село Дупница сега град Маджарово) разположено на река Арда. На 20км. Във вътрешността четите срещат башибозук и започва първото сражение. Целта на действията на четите е ясна и затова трябва да се измени посоката на движение, за да се избегнат такива срещи. Четите продължават, преминавайки през голямото българско село Манастир, което още не засегнато. В селото те са посрещнати радостно от населението. Войводите им нареждат и се създава веднага селска

милиция. Показват им кои пътища и кои места да се защитават. Селяните са добре въоръжени и имат около 250 пушки „мартинки“ и „маузерки“. От село Манастир те тръгват на североизток и достигат до село Голям Дервент. И тук войводите насърчават населението да правят усилия, но да не се предават. Селото е пръснато по колиби на километри разстояние. Създадена е милиция, която се поддържа с общи средства събирани от селяните според имота им. Лично войводите възлагат на кметовете да се поставят патрули на определени от тях места. Турците все още не се намесват в живота на тези села. Достигат слухове, че ще ги нападнат, защото селяните не предават доброволно оръжието си. Слуховете се потвърждават. В тъмни зори, турския башибозук подпомогнат от турски аскер с артилерия, нападат селата. Четите на Руси Славов и Христо Арнаудов към които се присъединяват и въоръжени селяни дали въоръжен отпор в сражение с башибозука и аскера. След като се обадила артилерията, от чиито снаряди се запалила църквата и съседните ней къщи, четите заедно със селяните отстъпили към близките гори на селото. В това сражение са убити няколко селяни, а войводата Руси Славов бил ранен. Селото било ограбено и опожарено до основи. Населението се пръска из гори и планини.

Пак по това време турските и гръцки части пленяват група от около 1000 селяни от Башклисе, Караклисе, Крушево и други села. Завеждата ги в село Бориславци Хасковско, за да ги интернират (принудително изпращане извън граница) в България. Там бежанците са подложени на варварски изтезания. Група от бежанците отиват за помощ при

командира на българската военна част в село Ефрем. Той отказва да се намеси за спасяване на нещастните бежанци, намиращи се на 4-5 км от българската граница. На помощ са повикани четите на Руси Славов и Христо Арнаудов. Четите се явяват незабавно, като се завързва много тежко сражение. Падат убити четници, но бежанците са освободени. Със същата задача започва да действа и четата на Димитър Маджаров. За да бъдат взаимно информирани четите и да се вземат съответно ефективни мерки в помощ на българското население, а заедно с това да бъдат запознати селищата чрез техните кметове с обстановката, се организира тайна поща с куриери. По време на ужасите на Куанкая – октомври 1913г. на страшната сеч, когато реката протича кръв, достига известие, че 3000 българи, повечето жени са докарани от турците до село Адачала и там жените се подлагат на нечовешки изтезания. При бежанците пристига Руси Славов и те му разказват за тяхното тегло. Войводата решава да изпрати двама от тези бежанци в село Узункьой, където се намира 28 полк и да се оплачат сами на полковия командир. След два часа пристига там и Р. Славов той се среща с полковия поп и командира на полка. Запознава ги със случая и поисква една рота, за да освободи бедния народ. Командирът на полка не се решава да поеме отговорност за помощ. На помощ идва и четата на Христо Арнаудов. При тази ситуация войводите събират своите доверени момчета. Оценяват реалната обстановка. Противникът ги превъзхожда неколкократно по сила. Четите не могат да приемат, че само на 3 км. от българската граница се обезчестяват и гаврят с хиляди българки, които след това убиват. Решението е да се влезе в бой за освобождаване на

заробеното българско население. Войводите разделят четите на три части. Заобикалят село Адачала. Откриват огън от три страни. Изненадани от изстрелите, турците отговарят на стрелбата и така се завързва сражение. Заедно с това турците започват да се изтеглят извън селото и да преминават през Арда. В това сражение отново са дадени свидни жертви от страна на четите. С помощта на четниците жените са освободени и под тяхна закрила преминават границата. С това се слага край на нечовешкото им изтезание от турския башибозук.

Аркомарев е един от най-решителни четници в четата на Димитър Маджаров, който при оттеглянето на народа към Арда много е направил за защита на населението, а сам тежко е пострадал. Той е работел с войводите Христо Арнаудов и Вълчо Андонов, едни от първите тракийски войводи. Те двамата и Аркомарев са участвали при залавянето на Явер паша. Когато 1913г. се оттеглила българската войска, Аркомарев станал четник в Маджаровата чета. И тримата са взели участие в сражението при Окув на 07.08 и особено се отличили в последното сражение при Фере на 23.09 при спасяването на народа от башибозука.

Спасилите се при Фере и много други поели пътя към границата при Арда под закрилата на четниците Христо Арнаудов, Димитър Маджаров, Руси Славов и други. По пътя си видели много убити и много изоставени деца. Те събирали живите. Глад настава, няма хляб и дори жълъд не могат да си опекат, от страх, че огъня ще привлече турците. Когато се приближили до границата при река Арда, на един час

разстояние башибозука ги посреща от всички страни. Завързва се сражение и се чува заповед всеки да се стреми да премине реката. Където е по-плитко хората успяваха, други се издавиха. В това време башибозука стрелял в хората. Първите преминали реката подсказали на българските войници какво е положението в реката и те започнали стрелба срещу башибозука и подавали ръка на хората в реката. Какъв ужас е било при свистенето на куршумите.

Спомени, спомени, които носим в себе си ние потомците на малайзийци, чути от нашите деди. Ето един от тях. Било есента на 1913г. Времето било хубаво, лек ветрец полюшвал листата на дървета, но се чували изстрели, много изстрели и природната красота оставала незабелязана.

На един хълм с големи усилия се изкачвал човек, помагайки си с пушка, за да не се подхлъзне. На главата си имал тракийска кърпа, а необичайното облекло било цялото в гайтани и ширити. Погледът му бил в една посока, от където се очаквало да нахлуе турския аскер. Ден преди това, в бой с тях той бил ранен – гордия, смелия войвода Димитър Маджаров. Не можел да се бие заедно с четниците си и затова се мъчел да се изкачи на хълма от където да наблюдава събитията.

Не след дълго освирепелите орди на Тосун бей, нахлули и от където минали, всичко опожарявали и когото сварели убивали. Не далеч се виждали изнемощелите жени, старци, деди, които се надявали на спасение от четите. Хората бягали без да знаят на къде. Търсели спасение в река Арда, която течала мътно кървава и влачела телата на

убитите и ранените, но се хвърляли в нея и над главите им пищели куршуми. Бежанците преминали в България да търсят спасение, а много от тях намирали смъртта си и кръвта им обагряла водата на реката. Тази величествена река днес е в пределите на язовир Ивайловград. Отправиш ли поглед към нея неминуемо в главата ти идва спомена за тези жестоки дни, когато бягащите през реката дали най-много жертви.

Войводите Димитър Маджаров, Христо Арнаудов и Руси Славов разполагали с 220 четници, които били крайно недостатъчни да се бият срещу огромната турска войска и башибозук. Турците хващали деца за краката и разбивали главите им в камъни и хората скачали във водата да се спасяват. Там загинали около 2000 души.

Тези войводи осигуряват охраната на принуденото да напусне Тракия българско населени от Дедеагач, през Фере и Армаганската долина. След нечовешки мъки и стотици жертви, колоната успява да се прехвърли на българска територия.

През 1925 г. до връх Кованкая близо до Адачала (Бориславци) се е провел голям събор на старите тракийски войводи. Но тяхната среща е била забранена от правителството, поради грешната му политика. Правителството приело предложението на Гърция да се забрани дейността на тракийските дружества в България, с цел да няма претенции от България към родните им места в Беломорска Тракия. Имено тук, където е пролята кръвта на хиляди българи, нашите войводи са били обградени от военните поделения на Харманли и Крумов град.

Войводите, нашите светци вместо да влезнат във въоръжена отбрана и да стрелят срещу български войници, с дълбока болка се отдръпват, за да запазят живота на войниците. От този преломен момент те се уверяват в продажната политика на управляващата върхушка, която предава интересите на България.

Тези бележити българи, наричани светци, остават дейци за България до края на живота си. На 25.10.1922 г. Тракийския революционен комитет е взел важно решение със следното съдържание: „Днес общия войводски съвет единодушно избра за върховен тракийски войвода легендарния революционер Таньо Николов, като му възложи върховното ръководство на тракийското революционно освободително движение. Натоварва го всецяло да ръководи и командва цялото положение на всички операции. Той поема отговорност във всяко отношение, разбира се до колкото се простират правата му.“.

Сред подписалите това решение стоят имената на общо 20 души, сред които са дългогодишните войводи и революционни дейци Димитър Маджаров, Коста Митев, Димо Николов, Тодор Хвойнов и други.

Изминало е много време от тези дни. Народът ни е дал още много свидни жертви, но дошъл денят на свободата. България е свободна. Бежанците от Тракия се заселили в различни краища на България – Свиленградско, Ивайловградско, Варна и др. Село Бориславци също е заселено само с бежанци. Много щети понесли тракийци. Изгубили

имот, добитък, пари (жълтици) и всичко и до днес остава не разрешен проблем между Турция и България.

Спомена за ужасните зрелища и желанието да посети отново тия места, не напуснал четника- войвода Димитър Маджаров. И той дошъл в някогашното селце Ятаджик. От това малко село, не бе останало нищо. Там бе изградено градче, красиво, голямо на името на Димитър Маджаров. Това е град Маджарово, с хубави сгради, асфалтирани улици, осветени, с голямо ново училище, културен дом, кметство. Прекрасна гледка, а и усмихнати хора, забързани в трудовия ден. Той отново си спомнил за скъпите жертви и прошепнал: „Бог да ги прости.“

През 1934г. Димитър Маджаров с 12 четника посещават Бориславци (Адачалъ). Отседнали у Георги Бойнуков. На въпроса с какво да ги нагостят, отговорили че биха желали ястията да бъдат тракийски – малоазиански. Баба Тодора Маврова, баба Анастасия Бойникова и старата баба Ирина Бойникова, направили тракийски специалитет – катми с кокошка, осем тави баница със сирене и булгур. Тази нощ била незабравима за четниците и бориславчъни.

Нищо, че сега в селата Коджа бунар, Тьойбелян, Сюит, Ташкисе, Кобаш, Килик, и др. не се чуват гласовете на българските деца и техните родители. Но има памет за тези села. Има български гробища, а има ли кости, ще има и българи, които ще носят водичка от България, за да преливат корените си, ще има проляти сълзи и дълбоки спомени.

Четите на тракийските войводи Христо Арнаудов, Вълко Андонов, Руси Славов, Димитър Маджаров и други отмъщават за всяко сторено

зло от властта и превеждат от Беломорска Тракия в България всички, които търсят спасение в пределите на стара България. До края на дните си Христо Арнаудов е ревностен поддръжника на тракийското освободително движение и е убит по време на сражение.

На 23.09.1913г. керван от български бежанци се стреми да премине българската граница преследвани от башибозук. И в полето около Фере, башибозука извършва ужасно клане на бежанците подобно на клането в Батак, което се извършва и в още 17 български села. И когато насилието над българите в Беломорието достига най-високата точка, българските войски навлизат в земите, които по силата на Букурещкия мирен договор са български.

Когато говори за Балканската и Междусъюзническата война, академик Милетич ги назовава „великите събития през 1912-1913г“. Тези събития водят до големи страдания, лишения и жертви на пострадалото българско тракийско население и до тежка национална катастрофа за целия народ. Те са продължение на големите усилия на българския народ да осъществи своето национално освобождение и обединение. За развитието на освободителното движение се отразява и неблагоприятно и обстоятелството, че България е обградена от всички страни с враждебно настроени към нея държави, които виждат развитието на нейното осводително движение, заплаха за своите собствени интереси.

Неизчислими са загубите, които българския народ претърпява от Балканската и Междусъюзническата война – огромни жертви, но най-много пострадали българите в Македония и Тракия.

Жестоки са последиците от войните. Македония е била разделена. По-голямата част от нея получили Сърбия и Гърция. На България била дадена малка област. Изгубили сме Западна Тракия и Южна Добруджа.

От войните България излязла ограбена, разпокъсана, с разбито стопанство. Настъпва първата национална катастрофа на България.

С гордост бих споделила, че човек от моя род – Никола Димитров Митков, роден в Мала Азия е служил в Серска дружина по време на Балканската война и е бил награден с орден IV степен. Той е бил трети кмет в Бориславци и е баща на Митьо СЧЕТОВОДИТЕЛЯ.

Наследници от рода на Христо Арнаудов с втората си жена Мария Чакърова. С първи пророден син **Анастас Христов Арнаудов** – дядо Анастас е роден през 1872 в село Тьойбелян. Той е бил един от най-учените хора в село Адачалъ, учил в гръцко училище и след това учи в Цари град в търговска гимназия. Знаел гръцки, турски и български. Бил находчив, упорит, амбициозен и напорист човек и много добър търговец, баща и съпруг. По време на Балканската война се набирали млади мъже за фронта. За да не отидат войници, братята на дядо избягали в бахчите и баба им носела храна. С нея са били баба Султана – етърва и. Тогава турците заграждат селото, за да не могат те или други като тях да си вземат храна или някой да им носи. Хващат дядо ми

Анастас и го измъчват жестоко – били го, като го вързали за дърво с главата надолу и му мушкали клечки под ноктите, за да им каже къде са братята му. Бил спасен от попа и даскала на селото. Втори път бил застрашен животът му, когато турците искали да го убият, за да вземат богатството му. Трети път му спасява живота турчин коруджия – пъдарин, който работел в дома му.

След като умира баща му Христо Арнаудов, той остава глава на семейството, грижи се за всички. Помогнал на братята си Димитър и Никола при годежи и сватби и на сестрите си Йордана и Султана. В не малкото си семейство дядо гледал двама сирака Йордан и Манол, които хранел, давал им подслон, но им и плащал.

Малко са хората завършили гръцко и българско училище. Един от тях е бил дядо Анастас Арнаудов. Той бил като опит и като практика и характер най-нужния и полезен човек. Заел се с цялата си енергия да поеме тази отговорност като първи кмет на Адачалъ от 1921 до 1928г. Началото е било наистина много трудно и дядо Анастас загърбва семейните си задължения и се отдава изцяло на обществена дейност. По думите на баба Ирина – жена му, къщата е превърната в приемна. Дядо Анастас помага с всичко, с което може – храна, подслон, организира строителство на къщи за бедните и за по-късно заселилите се в селото. Извършва планировката и оземляването в селото и много други. Той е бил достоен син на Христо Арнаудов.

Стойчо Георгиев Арнаудов (внук на дядо Анастас Арнаудов) – роден на 21 Октомври 1941г. с. Бориславци област Хасково. Седми клас завършва в родното си село. От малък проявява характер и това което е намислил, винаги го върши независимо от трудностите. Това е характерна негова черта и затова често е пожелаван като партньор за съвместна работа. Спечели ли те, повярва ли ти е готов на всичко. Обидиш ли го без причина, загубваш го завинаги. Семейството винаги предпочита работата, която е тежка, рискува, но с определен обем за дадения ден. Полага неимоверни усилия и я свършва.

Той е като птица орел да се рее на свобода. Има приятели и държи на приятелството. Контактува и с по-големи от които се учи и им подражава. Чувството страх е за него почти чуждо. Проявява интереси към лова. Той спечели уважението на старите ловци, които го приеха за член и не след дълго го избраха за председател на ловната дружина.

През 1980г. по сигнал на овчарите от село Ефрем за появата на глутница вълци, той решава да помогне. Излиза от работа, качва се на колата с четирите си кучета и тръгва. Отдалеч чува лая на овчарските кучета и се насочва на там. От едната страна на реката вижда глутница вълци - около 7,8 на брой. В устрема си към тях пред него излиза един вълк, отделен от глутницата. Време за размисъл няма. Започва

светкавична борба на живот и смърт. Кучетата му помагат като се нахвърлят на вълка. Озверен и нахапан от тях той се нахвърля и наранява някои от кучетата. В последния момент вълка скача върху Стойчо. За отбрана той има само едно дърво, което държи здраво и замахва към вълка. Той захапва здраво дървото. По инстинкт с чувство за самосъхранение, той притиска вълка със захапаното дърво към земята и успява с въже да му завърже устата и краката. Оставя кучетата при вълка и отива да вземе колата, когато се връща вълка го няма. Намира го на 200 метра успява да го хване отново, слага го в багажника и отива в Бориславци. Вестта се разнася много бързо, че Стойчо е уловил жив вълк. Обнародва се и във вестник. Стойчо става синоним на български ловец.

На среща на служителите от Старозагорската епархия в село Борислвци, гостува екс министъра на външните работи Соломон Паси. Влязъл с личната си охрана в заведението. Не след дълго влиза Стойчо и г-н Паси спонтанно става с протегнати ръце и се насочва към него с думите : „Ето го най-добрия ловец – моя човек“ и го целува по челото. При посещенията си тук той ходи на лов със Стойчо.

Стойчо е универсална личност. Няма област до която не се е докосвал – зеленчукопроизводство. Произвежда едни от най-редките култури – червено цвекло, кълраво зеле, кервиз, дини, царевица, соя, кафе, дафинов лист и други. Като животновъд развъжда едни от най-добрите породи свине. Снабдява и част от селото с екологично

чисто месо. Той е отговорен елтехник в мини Маджарово и е отличен фотограф.

По време на празници в сърцето на всяко начинание – с лични средства и усилия. Отличен организатор при банкети на ловци и риболовци. Хората разчитат на него и при спешни случаи, да бъдат превозвани болни до болници в Хасково, Харманли и други по всяко време на денонощието. Бил е и горски надзирател на връх Черни рид до село Камилски дол. Хижар – обзавел е училището в с. Костово като ловна хижа. Това и още много е Стойчо Арнаудов правнук на тракийския войвода Христо Арнаудов и внук на дядо Анастас Арнаудов.

Янка Анастасова Арнаудова

Леля Янка – най-малката дъщеря на дядо ми Анастас – син на дядо Христо Арнаудов. Вечна и памет. Скоро почина последният член от семейството на дядо.

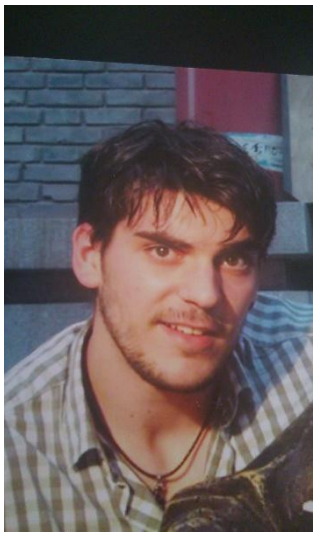
Помня леля Янка като една хубавица от онова време. Не само хубава, но и работна и умна, лъчезарна, засмяна, гостоприемна. От никъде, никой не можеше да й помогне и преди и след брака, но тя за миг не изпадна в униние. Заедно с калеко ми Петър живяха под наем, след това си направиха прекрасна къщичка и след време се преместиха в град Харманли. Там работеше като сервитьорка, пъргава, усмихната, честна, точна. Хората в града я познаваха като такава. Когато отивах в град Харманли нарочно питах непознати хора: „Къде живее Янка

сервитьорката?“ и винаги след указанието къде живее (макар че аз знаех) следваха най-хубавите думи за леля – моята леля. Живееха бедно. Помня, когато леля готвеше и слагаше малко олио в тенджерата, и когато яденето заври капчиците олио излизаха на повърхността и тя с усмивка ни казваше: - „Вижте колко звездички има в тенджерата!“. Не правеше трагедии от немотията.

Те с калеко отгледаха двете си прекрасни деца Колето и Иринка. Зла съдба – при катастрофа Колето загина. Остана само Иринка. Милата Иринка – всеотдайна, усмихната, пъргава, мила, отзивчива и силна. С прекрасния си съпруг Тончо Загоров създадоха семейство за чудо и приказ. На разговор при различни обстоятелства на тема има ли щастливи семейства – винаги в съзнанието ми излиза образа на Иринка и Тончо Загорови. Жена с воля и арнаудовски дух. Винаги отговорна и твърда. Под нейните грижи живяха и родителите на съпруга й и нейните родители. Какво да кажа за синовете им Гошо и Петьо – живяха и бяха възпитани в такова семейство и това не може да не личи. Млади мъже с прекрасни семейства, образование, дом и работни места. Гордост и за баба и дядо са и внуците децата на Гошо и Петьо.

Гордея се, че пиша за мой роднини, за хора от Арнаудовия род. Закърмени с Арнаудовски хъс, дух, находчивост, прозорливост и честност. Обичам ви с цялото си сърце.

Анастас Недялков Арнаудов – 16.10.1992г. в град Димитровград син на Дечо.

Основното си училище завършва в училище „Алеко Константинов“. От осми клас продължава в природо математическа гимназия „Иван Вазов“ – Димитровград. През 2011г. постъпва в институт по Строителство и мениджмънт в Дания. Проявява склонност към рисуване. На сгради със старинна българска архитектура рисува образи на български духовни светци и други. С много от творбите си е участвал в училищни конкурси и е печелил награди, между които и в конкурса за патрона на училището. Дерзай Наско Арнаудов. Ти имаш Арнаудовски дух. От института в Дания е изпратен като отличен студент с група студенти в Кинай и там се проявява отлично.

Миряна Георгиева Арнаудова – родена на 27.04.1987г. Димитровград – дъщеря на Гошо.

Основно образование завършва в училище „Никола Йонков Вапцаров“- Димитровград, а математическа гимназия в град Хасково. Проявява интерес към рисуване, но на карикатури по определена тема. Постъпва в института по „строителства на сгради и съоръжения“ град София и завършва през 2010г.

Заминава на работа в Англия. Желая ти успехи, но и любов към род и родина по Арнаудовски.

Александър Недялков Арнаудов – син на Дечо

Следва пътя на батко си Анастас и братовчедка си Миряна като отличник. Учи в университета в гр. Пловдив и се представя отлично.

По спомени на тракийци

Магда Петканова – тракийка, написала „Ако зажалиш някой ден“ – тази песен така е влязла в сърцата на цели поколения, че звучи като народна и едва ли някой се пита кой е нейният автор. Написала „Македонски песни“, сборник стихотворения „Изгубен камък“, „Кавали свирят“. Пиеси в стихове с историческа тематика: „Самуил“, „Апостолът на свободата“.

В стихотворението „Балада“ Магда пише как двете дъщери на съпруга и Константин Петканов на 6 и 8 години с имена Сълза и Поляна са я приели като родна майка.

Това е тракийката Магда Петканова.

Спомени на баба Султана родена в село Тьойбелян Мала Азия

Баба Султана има трима братя Христо Стефан и Кольо и една сестра Златка. Тя помни къщата, чешмата в селото, църквата. Турците искали да вземат младите момчета за войници, но те избягали в

Тракия. Всички пътували от Мала Азия до Тракия с параход по Черно море. Поради липса на къщи, бежанците са се приютили на голяма поляна до град Шипчи. На тази поляна една жена пасяла овцете си. Тя се ядосала, че и завзели територията и сложила отрова в кладенеца, от където тракийци пиели вода и първите, които пиели починали. Цели семейства починали, също и брата на баба Султана – Кольо. След това бежанците се разпръснали по околните села. Семейството на баба Султана Налбантова се настанило в село Какачкьой. Ходели в гръцко училище. Когато баба Султана навършила 12 години семейство Налбантови отиват да живеят в село Сюлбекюн – Малки Воден и по-късно в село Ефрем.

Тракийска съдба. Не е единствена.

На снимката са Мария Христова Арнаудова, син Камен, съпруг Вергил и внучка Мария.

Ето спомените на Мария – внучка на дядо Никола Арнаудов втория прероден син на прадядо Христо Арнаудов.

Дядо Никола и баба Султана Арнаудови от село Бориславци област Хасковска, са живеели в Мала Азия село Тьойбелян. Дядо ми е

участник в Балканската война към турската армия. По време на войната дядо ми Никола и по-малкия му брат Димитър успяват да избягат от турската войска. Връщат се в село Тьойбелян и се укриват в техните бахчи. Храна са им носели брат им Анастас и дъщеря му Станка. Турците са ги търсили под дърво и камък и на са ги открили. Тогава те залавят брат им Анастас, който е техен настойник. Подлагат го на жестоки и нечовешки мъчения. Вързан с главата надолу, бият го, измъчват го и с дни го държали така. Почти загубил съзнание и бил полумъртва. Помагат му близки гърци, дават му подслон и дълго време го лекуват, завит в пресни кожи.

Дядо ми и брат му Димитър идват в България в Българската армия, но по-късно ги пленяват в Сърбия. През 1912-1913 г. остават да живеят на гръцка територия. Първата година живеят много трудно, следващите години до 1921 г. животът им се подобрява. Тук в Гърция живеят и създават семейство – баба ми Султана и дядо ми Никола. Тук се ражда и най-големият им син Христо, през 1916 г. който е кръстен на дядо си Христо – баща на дядо ми Никола – на войводата Христо Арнаудов.

Баба ми и дядо ми разказваха за Турция. Били са много богати. Притежавали са много земи, бахчи. Сеели предимно житни култури. Отглеждали са и много лозя, от които правили стафиди и много нахут и бурчак. Всичко това са изнасяли за Египет с камили. Гледали са стада овце, кози и едър рогат добитък. Имали са бакалии, магазини.

Много пъти дядо ми Никола ми е казвал: „Ех Мика, мойта момичка, сега да мога да отида в Тьойбелян, знам точно къде са заровените казани и тенекии пълни със злато. Заровени са в яслите, в оборите, където хранехме добитъка, също така и в подземието на къщата“.

Чакаше дълго да дойде това време, но не доживя. Почина на 96 години.

Идвайки от Гърция в България през 1921 г. се заселват в село Адачала, което се намирало на границата между България, Турция и Гърция. Тук е била и митницата.

Правителството в Българя им дава земя и ги оземлява, за да си построят къщи. Другата земеделска земя те си я закупуват. Такава е съдбата на всички бежанци, които идват от Турция и Гърция.

Занимавали са се със земеделие, гледали и животни. Това бил поминъкът им. Баба ми и дядо ми бяха много добри, честни и трудолюбиви. Обичах ги много особено баба. Тя ми разказваше за живота им в Мала Азия, за обичайте при сватби, кръщане и други тържества.

Баба ми умееше да готви много вкусно, правеше трахана, кус-кус, сушеше плодове, правеше сирене и бъркаше мляко. Тя беше много весел човек, пееше много хубаво, също и дядо. Разхождаше се в двора и си пееше. Пееше дори когато цепеше дърва. Дядо ми беше начетен човек и е втория кмет на село Бориславци след брат си Анастас. Той основно отглеждаше животни, ореше и сееше нивите, в което се

включваха и всички членове на семейството. Живееха бедно, но щастливо.

През 1939 г. баща ми Христо се жени за майка ми Василка от село Малки-Воден. Ражда се първия им син Никола, който живял няколко месеца. През 1943 г. се ражда брат ми Георги, а през 1945 г. се появявам на бял свят и аз. Баща ми е бил на фронта. Майка ми ни е отгледала с много трудности. Здрава, упорита, непоклатима, непоклатима като скала, която устоява на всички ветрове и бури. Това е моята майка.

Баща ми се връща жив и здрав от фронта. Построили са малка къщичка с две стаи, а след това и по-голяма. Въпреки трудностите, бяхме облечени и нахранени. Растяхме здрави, безгрижни и весели. От малки бяхме възпитани да се трудим, което ни помогна много в живота. Възпитаха ни да бъдем добри, честни и трудолюбиви. Благодарим ви много наши мила мамо и татко, където и да сте – поклон пред вас.

Брат ми Георги завършва основно образование в село Бориславци, средно в град Любимец и завършва средно-специално образование в град Хасково. Той е трудолюбив, добър и интелигентен. Целия си трудов стаж изкарва в град Маджарово като минен техник. С учителката Димитрина Узунова създадоха прекрасно семейство с една дъщеря Севдалина. Тя израсна обградена с много любов и внимание и от двамата родители. Завърши висше образование, създаде собствена фирма и заедно с Емил – добро и отговорно момче създадоха семейство с две прекрасни деца Габриела и Митко.

Аз завърших основно образование в село Бориславци и средно в град Любимец. Икономически техникум завърших в град Хасково, където се запознах със съпруга си Вергил. Роди ни се син Камен, добър, честен, отговорен и точен. Работи във ВИК град Хасково. Със съпругата си Веска създадоха семейство и имат дъщеря Мария, която завърши икономически техникум и има желание да продължи образованието си. Много я обичам. Тя е моята гордост.

След баща ми в семейството на баба и дядо се ражда дъщеря им Парашкева родена през 1924 г. Създаде семейство с калеко ми Тодор Гюдженов. От този брак се роди синът им Йонко. Той завърши висше образование строителен инженер. Има успешен бизнес тук в България заедно със сина си Тихомир, който също завърши висше образование.

Трети по ред е чичо ми Ламбо – Хараламби. Много не говореше, а действаше. Работеше в ТКЗС като овчар. Любимата му песен беше „Заблеяло ми агънце“. Ожени се за чина ми Сава от съседното село Костово. Тя беше добра, услужлива, работлива – изключителен човек. Имат две деца Таня и Николай. Таня завърши средно образование – минен техникум. От брака и с Живко се появиха две прекрасни дъщери – Златина и Галина. И двете са омъжени успешни.

Накрая и чичо ми Митьо. Много добър работлив и отговорен. Жена му Мария е от село Черешак. Единствена от всички изброени до тук – баща ми Христо, майка ми Василка, леля ми Кева, калеко ми Тодор, чичо Ламбо, чина Сава и чичо ми Митьо е между живите. Има две добри деца Таня и Гошо. В село Хрищене живее чина ми Мика. Таня и Гошо

живеят в град Стара Загора. Таня и съпругът и Димчо се радват на две хубави деца Елена и Митко и на две внучета.

Дойде ред и на най-малкия Гошо. Живее в Стара Загора със съпругата си Даниела и имат две дъщери Мария и Кръстина. Едната завърши висшето си образование, а другата е студентка.

Скъпи мои близки, макар да живеем на различни места много често в мислите си съм с вас.

С много обич.

Казвам се Гинка. Внучка съм на баба Мария и дядо Христо Бакалови от село Ефрем област Хасковска. Дядо ми Христо Бакалов са четири братя – Тодор Бакалов, Стефан Бакалов и Иван Бакалов.

Народни творения

На Руси Славовъ, Маджаровъ и Арнаудовъ

Тез борци безстрашни почить тѢ възбуждатъ.

Презъ кърваво време и борба свирепа.

Погледа на всички, що спасиха, ги търсятъ.

Мѫченици толкозъ, що звѢрски избиха.

Тракийски войводи, кой ли васъ не знае?

Всредъ пушека страшеенъ и куршумъ безъ четь.

Презъ ващо безстрашие всѢкой ще познае.

Паметници живи и сѢчьта навредъ.

Фере, Арда и долината на сълзи Армаганска.

ВѢнци ви извиха отъ сълзи и кърви.

Жертви ви видохте подъ рѫка тиранска.

И гробове толкозъ въ страшнитѢ урви.

И трепне ви душата при времена бурни,

разправа жестока и страшната сѢчъ.

И урвитѢ толкозъ, що минахте стръмни,

тЂ напомнятъ споменъ въ мЂстата далечъ.

Армаганската долина

Манастиръ и Съчанлий – дветЂ тЂ напомнятъ
подвигъ и разправя кървави тогази,
спомени за жертви често тЂ въкръсватъ,
що врага жестоко свирепо погази.

Едни се спасяватъ и бЂгатъ към Арда.
Братска земя търсятъ следъ кървава баня.
Славовъ Маджаровъ и Арнаудовъ борятъ се съ орда
и пакъ се въ кърви покрива поляна.

Майки полудяватъ, децата си хвърлятъ,
всЂкой се е забравилъ, че е вечъ човЂкъ.
И врагове често брЂгове обстрелватъ,
звучи тамъ въ рЂката кървавия екъ.

И жертви прибиратъ вълни на рѢката,

Трупове отвличатъ на давещи живи.

Носи ги стихийно тамъ вече сѫдбата,

избивани жестоко от звѢрове диви.

На падналитѢ войни

Паднаха синоветѢ на родната земя,

за честьта идеална тѢ дадоха живота.

Бродиха тѢ балкани, пазиха тѢ поля,

младини сложиха на кървава голгота.

И братски могили виждатъ все далече,

на паднали войни следъ люти бой.

Почиватъ тѢ уморени на върхове вече,

изгинали гереой на кървавия строй.

ВѢрата е силна, желѢзни сме всинца,

Макаръ и самички не ще да умремъ .

Помниме ний робство и страшни безчинства.

Ще се боримъ ний и пакъ ще живѣемъ.

Кървавата скала

Около село Авренъ сѫ намѣрени 37 жени, деца и моми.

Гори и трепери Тракия – тя нещастна.

Пламъци и кърви покриватъ я цѣла.

Цѣлъ народъ въ мѫки и тегла угасва,

Разрушени сгради и кървави села.

Моми, жени и деца плачатъ и линѣятъ.

Търсятъ помощь Божа, за да ги спаси.

Трийсеть нощи така вече тѣ живѣятъ.

Болките тѣ имъ страшни нѣкой да угаси.

Подкарани вървѣха къмъ смъртьта – скалата.

СЂнкитЂ се движат изгубили свЂсь.

При зрачъ вечерни, катъ светЂше луната,

Жестоко ги избиха обхванати от бЂсъ.

ГлавитЂ отнети, тЂла промушени,

хвърлятъ се убити въ дълбокий долъ.

Следъ месецъ ги откриха своитЂ ужасени,

проклятие и писъкъ донесе общи болъ.

И още скалата мирише на кърви

и чува се писъкъ и викове диви.

Гласове възкръсватъ на горскитЂ урви,

да си спомнятъ всички останали живи.

Бориславци

автор: Здравка Йорданова

Бориславци – мое родно село

за мен ти си дивен рай,

извор на енергия голяма.

Като тебе друго кътче на света няма.

Природата ти е омайна.

Любовта ми към теб е безкрайна!

В теб родих се и пораснах,

много рано те напуснах.

Често те сънувам,

мисля и мечтая

при теб да се завърна

близките си в село да прегърна.

Да полегна на тревата,

да погледам към гората

Дето агнета пасях

и книжката си четях.

Стихотворение от тракийката Мария Иванчева за родното ѝ село.

Родно село

Малки боден – наше село родно,

беше малко, китно, плодородно,

огласено от прелетни птички,

от ромона на селските рекички,

от звъна на козите звънчета,

от калта по детските крачете.

Но дойде партийната повеля,

четири села да се изселят.

Тука язовир голям ще става

мощтна електроцентрала ток ще дава!

Всеки се удари по челото

как да си напуснеме селото?

Кой където видят му очите,

докъдето стигат му парите,

тръгна щастие и дом да дири,

та деца и близки да събира.

Връщаме се днеска ний при тебе,

още от разклона като слизаш,

искаш с поглед всичко да обгърнеш

бащината къща пръв да зърнеш.

Ала нея вече там я няма.

Спомените викат: няма, няма!

Няма я училищната сграда,

станала е каменна грамада.

Няма ги стадата овчи, кротки,

няма даже кучета и котки.

Селото немее,

полето пустее,

само селската чешма е още съща,

нейната вода достига всяка къща.

Хвала на онези смели – тука

дето още пазят домът бащин,

да го има селото на картата

и да казваме – Това е нашето!

Една част от песен за Христо Арнаудов, битува дълго време в живота на хората от село Бориславци. Пеели са я тракийци, пеели я баба Муда, баба Мата, баба Пауна и други.

Къде е войводата Христо Арнаудов?

Да дойде колкото се може по-бързо,

защото му булче Марийче,

тежко е болно легнала с две невръстни момчета. ……

Няма другаде такива хора като малоазианци – тракийци. Техните добри сърца, тяхното трудолюбие и отговорност са пословични. Гордост е за нас да кажем „Аз съм тракиец, аз съм потомък на онези хора, които са преживели ужасите на робството, живели са извън пределите на

България, завърнали са се след Освобождението и отново са стъпили здраво и са се създали и тук в Родината си.“.

Удивителна твърдост и издръжливост показват тракийските българи от Мала-Азия. Подгонени те се стремят към България, която ще ги приюти, но трудно може да ги спаси от глада и мизерията. Изтощена и разграбена в трудните военни години 1912 – 1913- 1914 години тя с нищо не може да подкрепи бежанците. Как е просъществувало тази част от българското население? Трудно, много трудно, но успяват. Те отгледаха нас децата си, изхраниха ни, изучиха ни и ето ни тук да им отдадем почит и уважение.

Тракия е в душата на всеки бежанец, в сънищата му, в мечтите му. Нейния образ низ от спомени в искрени дълбоки, разтърсващи изповеди. Те дават възможност да се почувства и осъзнае безизходицата на обикновените хора, населявали Тракия – тази страдалница, която великите сили потурчиха и погърчиха насилствено, но и тяхната устойчивост и героизъм.

Тракийо свидна, гроб на деди ни,

Сън си наяве, страдам боли ме.

Забрава няма има памет за Тракия.

Много са местата по Тракия, които могат да бъдат наречени пантеон на хиляди невинни българи, подгонени и избити в началото на двайсети век и най-вече през 1913г., само защото са пазели българската си вяра и българското си народностно име. Какво ни говори днес „Илиева нива“ ? Име на местност не далеч от Ивайловград, където бе изграден мемориал в памет на около двеста деца, погубени и умрели в горите на около по време на бягството.

Тракийските българи издигнаха в град Маджарово малък параклис „Св. Петка“ като част от тракийски пантеон. Той е построен в памет на хилядите избити български бежанци от Тракия, които се придвижвали през Армаганската долина към границата с България.

Пред вас погиналите – знайни и незнайни българи се прекланяме, пред вас, които оставихте бащино огнище и тръгнахте към изгнанието. За вас е нашата молитва, за да почиват в мир душите ви. Вашите имена и името на първият тракийския войвода Христо Арнаудов – обезсмъртени във вековете, ще преминават от век на век дотогава, докато има българско небе и се лее българска реч, дотогава, докато майките раждат българи, а българите ще се учат от вашия живот – живот, поука, истина и път. Много войводи са се учили от Христо Арнаудов и са отдавали почит и уважение към него.

Българинът има богата душевност, съхранила традициите на трите етнически корена – траки, славяни, прабългари. Реализмът и житейската интуиция, жизнеността и жилавостта са качества, дълбоко

вкоренени в българина, които много добре се открояват чрез спомените за делата на предците и следваните потомци.

Трудните изпитания на живота, формират изключително устойчивост, за което спомага и силната вяра в доброто.

Уважаеми, роде Арнаудовски,

Вземете с вас искрица от огъня на нашия родственик, бележитият тракийски войвода Христо Арнаудов, та спомена за мъртвите винаги да гори в нас, в душите и в сърцата ни.

С обич и признателност поклон, дълбок поклон пред паметта на загиналите.

Правнучка на войвода

Запее ли песен за войводата,

сещам как из друмища хайдушки,

ме води прадядо Христо Арнаудов.

По тъмно още той ходи из осойте,

Да сее правда да мъсти.

Извивам глас – правнучката на Христо,

Потомка на Арнаудовия род.

Бих желала тази книга да говори на всеки за големите тракийски войводи – Христо Арнаудов, Руси Славов, Димитър Маджаров, Таньо Николов, Аркомарев и много други.

Изминалите 101 години от трагичните събития, сполетели тракийските българи от Мала Азия, доказва неизчерпаемостта на техните сили, вяра и трудолюбие предали се на потомците.

Техния живот, тяхната история са необикновени и затова се помнят и вълнуват нас потомците, мотивират ни за преодоляване на трудностите и вяра в бъдния ден на България.

И днес един век след онези трагични събития на разорението на малоазийските българи, аз нося в сърцето си героичния подвиг на моя прадядо Христо Арнаудов, уча се от неговия пример, как достойно да се съхраняват българските традиции, бит, култура и се стремя като тях да обичам родината си въпреки всички катаклизми на времето.

Източници за написване на книгата

1. Любомир Милетич – Разорението на тракийските българи 1913година
2. Петър Ненков - Какво да забравим ли?
3. Димитър Шишманов – Българите в Източна Тракия
4. Любомир Милетич – Постъпките на тракийските войводи
5. Здравка Йорданова – История на Арнаудовия род
6. Петра Мечева – Родените от Тракия, родили за Тракия
7. Сборник „Тракия“, 2002г. , Тракийски научен институт, гр. Хасково
8. Сборник „Тракия“, 2005г. , Тракийски научен институт, гр. Хасково
9. Орманджиев – Географски исторически преглед